

IZR. PROF. DR. LUCIJA MULEJ MLAKAR

Okoliščine določajo naš pogled na svet

Pred leti sem pisala kolumno za Gibanje za pravičnost in razvoj, v kateri sem razmišljala o okoliščinah. Zapisala sem, da določajo naš pogled. Če smo na vrhu svojih moči, svet doživljamo kot lep, jasen in popoln. Prav takšni se zazdijo ljudje okoli nas. Ni napetosti, stresa, ni skrbi – življenje teče gladko, lepo in prešerno. Podobno je, če smo del privilegiranih skupin. Živimo v lepem okolju, skrbno opremljenih sobah, barv in oblik ne prepuščamo naključju, celo vonjav ne. Jemo dobro hrano, okušamo najboljše okuse. Družimo se z izbranimi ljudmi, ki so vsak na svojem področju nekaj dosegli, in vse okrog nas je ena sama harmonija, obilje in rast.

Negujemo se v centrih, ki skrbijo za dobro počutje, ogledujemo se v soju luči, da bi razvajali čute in vse ravni občutenja, za katera marsikdo niti ne ve, da obstajajo. In nenadoma se nam prikrađe občutek, da si vse to pač zaslužimo in da nam vse to pripada. Verjetno nam res, saj vsakodnevno uživamo blagor dobrega statusa in ljudi, ki nam ta status obojestransko potrjujejo. Ni težko najti zdravega odnosa do sebe in imeti dobre samopodobe v okoliščinah obilja in rasti.

Sprašujem se, kdo smo, če izvzamemo okoliščine, ki nas negujejo in hrabrijajo ali sesuvajo in preizkušajo? Smo zunaj teh okoliščin sploh subjekti, ki nas določajo? Kdo smo, da sodimo o okoliščinah, ki jih ne poznamo? Morda lahko le opazujemo in se učimo?

Ko ni vse najlepše

Okoliščine stanja brez službe, bolezni, ponižanja, samote, ran, zadanih od številnih brezsmiselnih bojov, kamor smo šli po svoji volji ali zaradi neizogibnosti okoliščin, svet naredijo drugačen: nenavaden, skrivnosten, nedoumljiv, kjer ni prav nobenih pravil, kjer ni ničesar res vrednega, kjer je vse samo začasno in kjer je vse odvisno od naključja, sreče oziroma nesreče. Takšen svet, svet bo-

»Če nimaš lastnega sija, te sij drugih ne bo osvetlil.«

ja in skrbi, postane siv in pust, žalosten in ovenel. In ko gledamo s te točke vse tiste, ki žarijo od obilja, se po pravici vprašamo, ali nas bog nima rad, da nas tako preizkuša. Pravičnost in krivica, dvojnosti, ki se rodi v umu, ki je preizkušan, ustvarijo trpežno osebnost, ki je marsičemu kos. A kljub vsemu je žalost pozabljenih neutolažljiva.

Okoliščine, ko smo pod sfero razumevanja in dojetja življenjskih resnic, nas naredijo mehke in sprejemljive – upor izgine, ker ima pomen, ki nastane iz presežnega, jeza izgine, ko dojamemo njen pomen v moči, ki premika ovire. Žalost splahni, ker se je duša očistila. Razumevanje pride kot posledica preboja dualnih slik, ki jih riše življenje: med bogatimi in revnimi, dobrimi in slabimi. Te dvojnosti riše le um, srce najde in pot in smer. Ko opazimo razliko, smo napredovali.

Božja mast

Okoliščine, ko si rečemo, da je potrpežljivost božja mast, so proizvod našega garanja na samem sebi in premagovanja lastnih omejitev. Okoliščine, ko opustimo nevedne nas prakse in raje nadaljujemo svojo pot, so okoliščine distance in prave namere, ki se zaveda konca in začetka.

Modrost in leta imajo kaj malo skupnega. Vsaka faza življenja namreč zahteva svoje aktivnosti in pasivnosti – nesmiselno je preskakovati razvojne faze. Samo izkušnja govori odprto. Knjige so mrtve, če tudi izkušenj ne znamo prebrati. Vemo, izkušnja ne izbira ne let ne statusa, ko pride, se moramo z njo spoprijeti in pozor-

no opazovati okoliščine. Z njo prebudimo sposobnosti prepoznavanja ključnih odtenkov. Ko se naučimo opazovati, dojamemo, da ima vsak čas svoje posebnosti, ljudje pa lastne teste, ki jih premetavajo v viharju. Pozorno opazovanje nas uči, da ni lahko biti preizkušan. Zato je opazovanje z željo po pomoči edina prava smer.

Izkušnja je produkt okoliščin, predvidenih in nepredvidenih, ali kakor je rekel Boetij: »Če nimaš lastnega sija, te sij drugih ne bo osvetlil.« Ljudi, ki jih je izkustvo presvetlilo, je vse več. Saj razumejo, da brez pravega truda ne moremo doseči vrednih rezultatov in kultiviranega uma, ki je v sebi presegel nasprotja, kar ga je napravilo zdravega in daljnosežnega. Zato razume vse, ki se na poti lastnih okoliščin svetijo ali opotekajo, vsaka lekcija ima smisel, sočutje pa zgradi trajne mostove. ■